

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/65/2022
Identifikačné číslo spisu:	8308206080
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8308206080.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu JUDr. Vladimíra Kotusa, so sídlom kancelárie Žižkova 6, 040 01 Košice, správcu konkurznej podstaty úpadcu APS ALKON a.s., so sídlom Osloboditeľov 66, 040 01 Košice, IČO: 36 582 387, právne zastúpeného JUDr. Andreou Havlátovou - Rajczyovou, advokátkou so sídlom Žižkova 6, 040 01 Košice, IČO: 31 261 507, proti žalovanému: MECOM GROUP s.r.o., so sídlom Poľná 4, 066 01 Humenné, IČO: 31 735 151, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou Brörtl & Čentík s.r.o., Rázusova 1, 040 01 Košice, IČO: 50 560 611, o zaplatenie 19.455,58 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/59/2021-703 z 31. mája 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/59/2021-703 z 31. mája 2022 v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 12 281,51 eur spolu s 14,25% p.a. úrokom z omeškania od 4. januára 2008 do zaplatenia a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania účastníkov a štátu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Humenné (ďalej v texte aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cb/55/2008-536 zo 6. septembra 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 19.455,58 eur spolu s 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi priznal náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku a napokon vo vzťahu k žalovanému priznal štátu náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu Zmluvy o dielo č. 487-07-01-I č. 20070311 vyplýva, že predmetnou zmluvou právny predchodca žalovaného ako objednávateľ si objednal u žalobcu vykonanie diela, a to spodnú stavbu pre rodinný dom v Humennom na ulici Gaštanovej s tým, že v zmluve bolo dohodnuté, že zhotoviteľ uskutoční dielo podľa projektovej dokumentácie vypracovanej projekčnou

kanceláriou. Podľa článku V. bod 5.1 pevná cena predmetu zmluvy predstavuje sumu 10.668.532,20 Sk bez DPH. Podľa článku V. bod 5.4 zmluvy o dielo v prípade vzniku navyšiac prác, zmien podkladov alebo iných skutočností ovplyvňujúcich cenu za dielo uvedenú v článku V. tejto zmluvy, musia byť predmetné práce, ich rozsah a cena odsúhlasené medzi zhotoviteľom a objednávatelom formou písomného dodatku k tejto zmluve. Podkladom pre vykonanie navyšiac prác bude objednávka objednávateľa odsúhlasená zodpovednou osobou objednávateľa.

3. Z obsahu faktúry č. 11-7-00631 zo dňa 20. decembra 2007 vyplýva, že právny predchodca žalobcu vyúčtoval žalovanému sumu 121.879,80 Sk za stavebné práce, a to podkladné betóny, oplatenie, izolácia, výťahová šachta, prehĺbenie výkopov, navyšiac práce ostatné, keramzit, a to u každej jednej položky vedľajšie rozpočtové náklady. Ďalej uviedol, že z obsahu faktúry č. 11-7-00633 zo dňa 20. decembra 2007 vyplýva, že predmetnou faktúrou žalobca vyúčtoval žalovanému náhradu stropu panelmi vo výške 77.911,70 Sk, z obsahu faktúry č. 11-7-00636 zo dňa 20. decembra 2007, že predmetnou faktúrou žalobca vyúčtoval žalovanému sumu 22.283,20 Sk za prehĺbenie výkopov a z obsahu faktúry č. 11-7-00637 zo dňa 20. decembra 2007, že predmetnou faktúrou žalobca vyúčtoval žalovanému sumu 364.044,40 Sk, a to za spodnú stavbu - klenba.

4. Z obsahu znaleckého posudku znalca F. č. 136/2015 zo dňa 13. februára 2015, ako aj z obsahu jeho písomného vyjadrenia súd prvej inštancie vyvodil záver, že faktúrou č. 11-7-00633 žalobca vyúčtoval žalovanému montáž stropných panelov s tým, že montáž stropných panelov v danom prípade nie je síce v zmysle projektovej dokumentácie ani v zmysle zmluvného rozpočtu, avšak vzhľadom k tomu, že v zmluve o dielo aj v rozpočte je dohodnutá realizácia celého stropu nad prvým prízemným podlažím, zhotoviteľ má právo na fakturáciu týchto prác na strope, a to buď v cene podľa zmluvy o dielo alebo podľa skutočností, ktorou je montáž stropných panelov. Súd prvej inštancie konštatoval, že znalec nemal všetky podklady pre stanovenie ceny, a preto cenu v znaleckom posudku za vykonanie stropných panelov stanovil použitím smerných orientačných cien ako primeranú cenu za montáž stropných panelov v celkovej hodnote 1.850,34 eur vrátane s DPH.

5. V súvislosti s faktúrou č. 11-7-00637 konštatoval, že znalec uviedol, že predmetnou faktúrou žalobca vyúčtoval žalovanému zhotovenie klenby, pričom klenba bola vykonaná v rozsahu vo faktúre, avšak s použitím iného materiálu (tehly Klinker) a ďalej, že znalec určil cenu za zhotovenie klenby pri zámene materiálu za skutočne použitý materiál vo výške 10.331,51 eur s DPH.

6. V súvislosti s faktúrou č. 11-7-00631, ktorou žalobca vyúčtoval žalovanému vedľajšie rozpočtové náklady k prácam uvedených vo faktúre č. 11-7-00630 poukázal na vyjadrenie znalca, ktorý uviedol, že práce uvedené vo faktúre č. 11-7-00630 neboli predmetom zmluvy o dielo, a teda neboli dohodnuté ani vedľajšie rozpočtové náklady k týmto prácam s tým, že vedľajšie rozpočtové náklady sa použijú v prípade dohody medzi účastníkmi zmluvného vzťahu s tým, že v danom prípade tomu tak nebolo.

7. V súvislosti s faktúrou č. 11-7-00636 taktiež poukázal na vyjadrenie znalca, ktorý uviedol, že ide o vyúčtovanie štrkopieskových násypov pod základy a z hľadiska časového sa znalec nevedel vyjadriť, kedy sa toto prehĺbenie nákladov realizovalo, resp. či nebolo zrealizovanie násypu podľa pôvodného projektu a nie je možné zistiť, či násyp bol zrealizovaný zo štrkopiesku ťaženej frakcie 0-32 alebo zo štrkodrvy. Ak pôvodné násypy už boli zrealizované, pre prehĺbenie základovej škáry bolo potrebné ich vybratie - vyťaženie s tým, že kvalita vyťaženého štrkopiesku uvedenej frakcie 0-32 závisí od viacerých faktorov a z týchto dôvodov nie je možné zistiť stav vyťažených násypov a možnosť ich opätovného použitia. Znalec nevyvylúčil možnosť, že vyťažený štrkopiesok ako z pôvodnej vrstvy pre spevnené plochy a iné násypy sa dá opätovne použiť s tým, že z obsahu znaleckého posudku vyplýva, že násypy pod podlahy z kameniva už boli fakturované žalovanému vo faktúre č. 11-7-00630 v časti prehĺbenie výkopov pod položkou 12. Jedná sa teda o duplicitnú fakturáciu.

8. Súd prvej inštancie za nesporné považoval, že v článku V. bod 5.1 bola dohodnutá pevná cena predmetu zmluvy diela a v bode 5.4 si účastníci konania dohodli, že v prípade vzniku navyšiac prác, zmien podkladov alebo iných skutočností ovplyvňujúcich cenu za dielo uvedenú v článku V. musia byť

predmetné práce, ich rozsah a cena odsúhlasené medzi zhotoviteľom a objednávateľom formou písomného dodatku k tejto zmluve.

9. Podľa zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Prešove bolo povinnosťou súdu prvej inštancie posudzovať danú vec aj podľa § 549 ods. 2 Obchodného zákonníka. V danom prípade súd teda postupoval podľa pokynov odvolacieho súdu, pričom dospel k záveru, že v danom prípade došlo medzi účastníkmi zmluvného vzťahu k dohode o zmene diela, čo vyplýva z toho, že žalobca ako zhotoviteľ konal v danom prípade podľa dohody so žalovaným ako objednávateľom stavby, a teda nekonal svojvoľne. Tieto pokyny žalovaného ako objednávateľa vyplývajú aj zo stavebného denníka, kde za žalovaného sú pri jednotlivých prácach podpisy zástupcu žalovaného, ktorý týmto spôsobom odsúhlasil vykonanie prác zo strany žalobcu. Súd mal teda za to, že medzi stranami sporu došlo po uzavretí hlavnej zmluvy o dielo k dohode o zmene diela s tým, že je zrejmé, že strany sporu a účastníci zmluvného vzťahu si nedojednali dôsledky zmeny diela na výšku ceny. Z tohto dôvodu je teda žalovaný povinný ako objednávateľ zaplatiť žalobcovi cenu zvýšenú s prihliadnutím na rozsah potrebnej činnosti a účelne vynaložené náklady spojené s vykonaním diela. V konaní je nesporné, že faktúry, ktoré boli predmetom sporu, boli žalobcom vyúčtované za skutočne zrealizované práce, ktoré žalovaný prevzal, pričom dielo je riadne užívané treťou osobou, pre ktorú žalovaný dielo u žalobcu objednával.

10. Súd priznal žalobcovi aj uplatňovaný úrok z omeškania z priznanej sumy, pretože žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením svojho záväzku, pričom výška úroku z omeškania je v súlade s ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy.

11. O trovách konania žalobcu súd rozhodol podľa § 225 ods.1 CSP a priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% z dôvodu, že žalobca mal v konaní plný úspech.

12. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „ako odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výške 12.281,51 eur spolu s 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 24% a napokon priznal vo vzťahu k žalobcovi štátu náhradu trov konania v rozsahu 38% a vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 62%.

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po nariadení pojednávania a zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že odvolaniu proti rozsudku je možné čiastočne vyhovieť.

14. Odvolací súd konštatoval, že je nespornou skutočnosťou, že dňa 27. apríla 2007 bola uzavretá zmluva o dielo č. 487-07-01-1 č. 20070311 (ďalej aj „ZoD“), na základe ktorej si právny predchodca žalovaného ako objednávateľ objednal u žalobcu ako zhotoviteľa dodávku diela, a to spodnú stavbu pre rodinný dom v Humennom na ulici Gaštanovej, pričom zhotoviteľ sa zaviazal uskutočniť dielo podľa projektovej dokumentácie vypracovanej projekčnou kanceláriou Ing. arch. W., a to podľa požiadavky objednávateľa v rozsahu položkovitej cenovej ponuky zhotoviteľa. Taktiež je nesporné, že v čl. V bod 5.1 bola dohodnutá pevná cena predmetu zmluvy diela a v bode 5.4 si účastníci konania dohodli, že v prípade vzniku navyše prác, zmien podkladov alebo iných skutočností ovplyvňujúcich cenu za dielo uvedenú v čl. V, musia byť predmetné práce, ich rozsah a cena odsúhlasené medzi zhotoviteľom a objednávateľom formou písomného dodatku k tejto zmluve.

15. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v intenciách krajského súdu, uvedeným v jeho uznesení č. k. 3Cob/3/2018-510 zo dňa 12. apríla 2018 a dospel k záveru, že v danom prípade došlo medzi účastníkmi zmluvného vzťahu k dohode o zmene diela, čo vyplýva z toho, že žalobca ako zhotoviteľ konal v danom prípade podľa dohody so žalovaným ako objednávateľom stavby a teda nekonal svojvoľne. Konal na základe pokynov žalovaného ako objednávateľa, ktoré vyplývajú aj zo stavebného denníka, kde za žalovaného sú pri jednotlivých prácach podpisy zástupcu žalovaného, ktorý týmto spôsobom odsúhlasil vykonanie prác zo strany žalobcu. Súd mal za to, že medzi stranami sporu došlo po uzavretí hlavnej zmluvy o dielo k dohode o zmene diela s tým, že je zrejmé, že strany sporu a účastníci zmluvného vzťahu si nedojednali dôsledky zmeny diela na výšku ceny. Konštatoval, že z toho

dôvodu je teda žalovaný povinný ako objednávateľ zaplatiť žalobcovi cenu zvýšenú s prihliadnutím na rozsah potrebnej činnosti a účelne vynaložené náklady spojené s vykonaním diela. Faktúry, ktoré boli predmetom sporu boli žalobcovi účtované zo skutočne zrealizovaných prác, ktoré žalovaný prevzal, pričom dielo je riadne užívané tretou osobou, pre ktorú žalovaný dielo u žalobcu objednával. Poukázal pritom na ustanovenie § 549 ods. 2 a § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka.

16. Odvolací súd poukázal aj na článok XII bod 12.1, v ktorom bolo tiež dohodnuté, že meniť alebo dopĺňať obsah tejto zmluvy je možné len formou písomných dodatkov, ktoré budú platné ak budú riadne potvrdené a podpísané oprávnenými zástupcami oboch zmluvných strán. Vyslovil názor, že záznamy v stavebných denníkoch, na ktoré poukazuje žalobca nie je možné považovať za práce navyše alebo zmeny Zmluvy o dielo podľa čl. V. bod 5.4 a ani podľa bodu 12.1 čl. XII. Zmluvy o dielo. Z týchto záznamov nevyplýva rozsah prác ani cena za vykonanie týchto prác a teda v žiadnom prípade nemožno tieto záznamy považovať za písomné dodatky k Zmluve o dielo. Odvolací súd konštatoval, že nedošlo k platnej zmene Zmluvy o dielo. Za tejto situácie, keďže cena diela bola dojednaná od počiatku ako cena pevná, čo nakoniec nespochybňuje ani žalobca, nebolo potom ani dôvod posudzovať prípadne plnenia žalobcu z hľadiska bezdôvodného obohatenia ako to pôvodne žaloval žalobca, ale o plnenie na základe Zmluvy o dielo v situácii keď neboli splnené v zmluve dohodnuté podmienky pre takéto plnenie.

17. Prevedeným dokazovaním mal ďalej za preukázané, že v ZoD bola dohodnutá konštrukcia časti stropu. Počas realizácie diela došlo k zmene konštrukcie na montáž panelov. Panely dodal objednávateľ, teda nemožno poprieť, že k zmene konštrukcie stropu došlo po dohode. Zmena Zmluvy o dielo však nebola uskutočnená formou písomného dodatku Zmluvy o dielo, preto žalobcovi patrí nárok na práce podľa ZoD a rozpočtu, teda vo výške 1.850,34 eur podľa § 549 ods. 2 Obchodného zákonníka, teda do tejto výšky považoval žalobu podľa faktúry č. 11-7-00633 za dôvodnú a nad uvedenú sumu za nedôvodnú. Čo sa týka faktúry č. 11-7-00637, ktorou si žalobca fakturoval realizáciu klenby, dospel k záveru, že žalobca má nárok na zaplatenie sumy 10.331,50 eur podľa Zmluvy o dielo, pretože klenbu realizoval z iného materiálu bez toho, aby táto zmena ZoD bola dohodnutá formou písomného dodatku k Zmluve o dielo. Ak žalobca nepostupoval v súlade so ZoD, konal svojvoľne, preto mu súd priznal nárok na zaplatenie len do výšky podľa ZoD a rozpočtu. V prevyšujúcej časti považoval nárok žalobcu za nedôvodný (§ 549 ods. 2 OBZ). Čo sa týka faktúry 11-7-00636 aj odvolací súd je toho názoru, že sa jedná o duplicitnú faktúru za práce fakturované a zaplatené na základe faktúry č. 11-7-00630 a žalobca nepreukázal, žeby faktúrou 11-7-00636 do fakturoval VRN, na ktoré má nárok. Z toho dôvodu mu nárok na zaplatenie tejto faktúry súd nepriznal a v tejto časti žalobu zamietol. Aj faktúru č. 11-7-0636 považoval odvolací súd za nedôvodnú, pretože predmetnou faktúrou žalobca vyúčtoval žalovanému sumu 22.273,20 Sk za prehĺbenie výkopov a žalobca nepreukázal, že by tieto práce neboli uhradené faktúrou č. 11-7-00630.

18. Za nedôvodnú považoval súd odvoláciu námietku žalovaného o nesprávne vyhodnotenom skutkovom právnom stave, pretože podľa jeho názoru nedošlo k riadnemu odovzdaniu a prevzatíu diela a podpísaniu protokolu o odovzdaní a prevzatí diela. Vyslovil názor, že zo stavebného denníka vyplýva, že dielo bolo riadne odovzdané a prevzaté a neboli vytknuté žiadne vady a nedorobky.

19. Zdôraznil, že pokiaľ bol žalovaný toho názoru, že dielo nebolo odovzdané riadne, a že sú tu vady v podobe nezodpovedania výsledku diela požiadavkám určeným v zmluve (§ 360 a nasl. Obchodného zákonníka) bolo jeho povinnosťou postupovať podľa tohto zákonného ustanovenia a uplatňovať si práva vyplývajúce zo zodpovednosti za vady (§ 564 a nasl. Obchodného zákonníka v spojení s § 436 a 411 Obchodného zákonníka), čo však žalovaný neurobil. Preto na túto odvoláciu námietku žalovaného taktiež nie je možné prihliadnuť.

20. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe vyššie uvedeného do výšky 12.281,51 eur so 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia podľa § 387 ods. 1 CSP a zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti tak, že v tejto časti žalobu zamietol podľa § 388 CSP.

21. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému vo výške 24% (úspech žalobcu pri priznaní sumy 12.181,85 eur zo žalovanej sumy 19.455,58 eur predstavuje úspech žalobcu 62% a neúspech 38%, $62 - 38 = 24$) a zároveň priznal štátu náhradu trov konania žalobcovi vo výške 38% a vo vzťahu k žalovanému vo výške 62% s tým, že výšku týchto trov ustanoví postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Krajský súd v Prešove opravným uznesením č. k. 3Cob/74/2018-605 z 15. decembra 2020 rozhodol tak, že

opravil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že správne znie:

„Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výške 5.584,29 eur spolu so 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia,“

ďalej opravil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 vo výroku o trovách konania tak, že správne znie:

„Priznáva žalovanému nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi vo výške 44%,“

ďalej opravil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 vo výroku o trovách štátu tak, že správne znie:

„Priznáva štátu náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi vo výške 72% a vo vzťahu k žalovanému vo výške 28%,“

napokon opravil odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 tak, že

odsek 10. tohto odôvodnenia správne znie:

„Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu, po zopakovaní dokazovania vo veci a z vyjadrení právnych zástupcov na pojednávaní pred odvolacím súdom 26. marca 2019 dospel k záveru, že žaloba je dôvodná len v časti, a to do výšky 5.584,29 eur.“

odsek 16. piata veta tohto odôvodnenia správne znie:

„Čo sa týka faktúry č. 11-7-00637, ktorou si žalobca fakturoval realizáciu klenby, má žalobca nárok na zaplatenie sumy 3.733,95 eur podľa zmluvy o dielo, pretože klenbu realizoval z iného materiálu bez toho, aby táto zmena ZoD bola dohodnutá formou písomného dodatku k zmluve o dielo.“

odsek 18. tohto odôvodnenia správne znie:

„Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe vyššie uvedeného do výšky 5.584,29 eur so 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia podľa § 387 ods. 1 CSP a zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo zvyšujúcej časti tak, že v tejto časti žalobu zamietol podľa § 388 CSP.“

odsek 20. prvá veta tohto odôvodnenia správne znie:

„O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi vo výške 44% (úspech žalobcu pri priznaní sumy 5.584,29 eur zo žalovanej sumy 19.455,58 eur predstavuje úspech žalobcu 28% a neúspech 72%, $28 - 72 = -44$ a zároveň priznal štátu náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 72% a vo vzťahu k žalovanému vo výške 28%“ s tým, že ostatné časti rozsudku ostávajú nezmenené.

23. V odôvodnení uznesenia odvolací súd poukázal na podanie žalovaného zo dňa 4. júna 2019, v ktorom navrhol, aby odvolací súd rozsudok opravil spôsobom ním v podaní uvedeným. Ďalej odvolací súd uviedol, že po oboznámení sa s obsahom rozsudku zistil, že v odseku 10. odôvodnenia rozsudku je potrebné opraviť zrejmu nesprávnosť, keďže je v ňom uvedené, že žaloba je dôvodná len v časti, a to do výšky 12.921,51 eur. S poukazom na § 224 zák. č. 160/2015 CSP opravil zrejmu nesprávnosť vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, zrejme nesprávnosti vo výroku o trovách konania, vo výroku o trovách konania štátu, zrejmu nesprávnosť v odseku 10, 16, 18 a 20 odôvodnenia rozsudku.

24. Proti tomuto rozsudku vo vyhovujúcej časti a závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania a o nároku na náhradu trov konania štátu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) navrhujúc

rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/, ako aj § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

25. Proti rozsudku odvolacieho súdu v znení opravného uznesenia č. k. 3Cob/74/2018-605 z 15. decembra 2020 podal dovolanie aj žalobca, navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu v znení opravného uznesenia zmeniť tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 12.181,85 eur spolu so 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplattenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietnuť, žalobcovi priznať nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 24% a priznať štátu náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi v rozsahu 38% a vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 62%, prípadne rozsudok odvolacieho súdu v znení opravného uznesenia zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z § 420 písm. f/, § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Vydanie opravného uznesenia označil za procesnú svojvôľu, keď odvolací súd opomenul zákonné hranice opravy rozsudku, ktoré mu umožňujú opraviť len také chyby, ktorú sú z kontextu rozhodnutia bezpečne poznateľné a len takým spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo chcel súd v pôvodnom znení rozhodnutia vyjadriť (III. ÚS 67/2019). Konštatoval, že žalovaným a súdom deklarovaná zámena sumy 3.733,95 eur za sumu 10.331,50 eur v odôvodnení, no najmä zámena sumy 5.584,29 eur za sumu 12.281,51 eur vo výroku napádaného rozsudku nemôže byť mechanickým preklepom spôsobilým vyvolať zákonný predpoklad podľa § 224 CSP pre opravu rozsudku. Zmena výroku v rámci napádaného rozsudku prostredníctvom opravného uznesenia založila zmenu rozsahu právoplatne priznaného nároku a porušila zásadu viazanosti súdu vyhláseným rozsudkom (porovnaj napr. 3MCD0/21/2008). Žalobca vyslovil názor, že sa odvolací súd v odôvodnení opravného uznesenia obmedzil na opis požiadavky žalovaného, pričom sa nijako nevyrovnal so skutočnosťou, že odôvodnenie napádaného rozsudku po vykonaní opráv nedáva reálne akceptovateľný zmysel. Uviedol, že sumy, ktoré sa stali súčasťou opraveného znenia napádaného rozsudku vytrhávajú úvahy súdu z kontextu ustanovenia § 549 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom toto ustanovenie súd očividne na skutkový stav aplikoval.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. septembra 2021 sp. zn. 1Obdo/8/2021 a 1Obdo/32/2021 rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 v znení opravného uznesenia č. k. 3Cob/74/2018-605 z 15. decembra 2020 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

27. Dovolací súd sa stotožnil s výhradami dovolateľa nasmerovaným proti rozsudku krajského súdu, ktorý skutočne neposkytol odpovede na tie argumenty odvolateľa, ktoré boli pre predmetnú vec podstatné a najzásadnejšie a nevysporiadal sa s otázkou riadneho vykonania diela v kontexte dohodnutých podmienok vykonania diela v zmluve a následne otázkou momentu vzniku nároku na zaplattenie ceny diela podľa faktúr predložených žalobcom.

28. Dovolací súd konštatoval, že odvolací súd v odôvodnení jeho rozhodnutia (a to ani pri spojení rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie, čo i len čiastočného vyhovieť žalobe nemožno považovať za uspokojujúce.

29. Dovolací súd sa stotožnil aj s názorom žalobkyne ako dovolateľky, že ešte viac neprehľadným a nezrozumiteľným sa stal rozsudok odvolacieho súdu po jeho oprave opravným uznesením č. k. 3Cob/74/2018-605 z 15. decembra 2020, pričom odvolací súd prekročil zákonné hranice opravy rozsudku, ktoré umožňujú opraviť chyby takým spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo chcel súd v pôvodnom znení rozhodnutia vyjadriť. Ani podľa názoru dovolacieho súdu nemožno postupom podľa § 224 CSP zameniť sumu 10.331,50 eur (ods. 16 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) vychádzajúcu zo znaleckého posudku č. 136/2015, vyhotoveného znalcom F., na sumu 3.733,95 eur, vychádzajúcu z rozpočtu ako súčasti ZoD. Odvolací súd neopravil zrejmú chybu v cene za realizáciu klenby (s údajom ktorým zosúladiť aj ďalšie časti rozsudku), ale v skutočnosti vyčíslil dve rozdielne ceny za realizáciu klenby vychádzajúc z dvoch odlišných podkladov. Vo vzťahu k dotknutému rozhodnutiu nešlo o zjavnú nesprávnosť, ale o vecnú zmenu, ktorá vylučuje postup podľa § 224 CSP.

Zmena výroku v rámci napádaného rozsudku prostredníctvom opravného uznesenia založila aj zmenu rozsahu právoplatne priznaného nároku a porušila tak zásadu viazanosti súdu vyhláseným rozsudkom (§ 219 ods. 4 CSP).

30. Takéto odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu označil dovolací súd za nedostatočné a nepreskúmateľné, s tým, že odvolací súd porušil kogentné ustanovenie § 387 ods. 3, ako aj § 224 CSP, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva obidvoch strán sporu na riadne odôvodnenie rozsudku, a teda aj k porušeniu ich základného práva na spravodlivý proces, vyplývajúceho z článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, čo v posudzovanom prípade zakladalo vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

31. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom spore je daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

32. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. mája 2022 č. k. 3Cob/59/2021-703 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania a štátu priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

33. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil a to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

34. Konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu žalovaný uhradil žalobcovi 12.281,51 eur aj s úrokom z omeškania, o čom sa žalobca prvýkrát zmienil vo vyjadrení k dovolaniu podanému žalovaným a žalovaný toto jeho tvrdenie potvrdil vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k dovolaniu, kde uviedol, že finančné prostriedky skutočne uhradil v súlade s napadnutým rozsudkom.

35. Poukázal na to, že napriek tejto skutočnosti právny zástupca žalobcu na pojednávaní konanom 31. mája 2022 navrhol uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 19.455,58 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 100 %, aj keď podľa názoru žalobcu je minimálne dôvodná suma 12.181,85 eur, avšak zotrval na tom, že je daná dôvodnosť celej žalovanej sumy. Sumu 12.181,85 eur považoval žalobca za minimum, ktoré by za akýchkoľvek okolností malo byť súdom priznané. Naproti tomu právny zástupca žalovaného navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

36. V odôvodnení rozsudku odvolací súd ďalej uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou voči žalovanému pôvodne domáhal zaplatenia 586.119,10 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia, čo po prijatí eura predstavuje, že žalobca sa žalobou voči žalovanému domáha zaplatenia sumy 19.455,58 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia. Poukázal na priebeh konania, keď súd prvej inštancie svojím v poradí prvým rozsudkom, č. k. 15Cb/55/2008-467 z 20. septembra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 12.281,85 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia, zamietol žalobu v časti o zaplatenie 7.273,73 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia, priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 24 % a priznal štátu náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 38 % a voči žalovanému v rozsahu 62 %. Na základe odvolaní oboch sporových strán Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 3Cob/3/2018-510 z 12. apríla 2018 tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci súd prvej inštancie rozhodol o žalobe v poradí druhým

(napadnutým) rozsudkom tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 19.455,58 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplataenia v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením a priznal štátu voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Avšak aj proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie, a to žalovaným, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom, č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výške 12.281,51 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplataenia, zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo zvyšujúcej časti tak, že v tej časti žalobu zamietla, priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanému vo výške 24 % a priznal štátu náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 38 % a proti žalovanému v rozsahu 62 %. Ďalej uviedol, že po tomto rozhodnutí odvolacieho súdu (rozsudkom č. k. 3Cob/74/2018-586 z 26. marca 2019) žalovaný uhradil žalobcovi prisúdenú pohľadávku, teda istinu vo výške 12.281,51 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 4. januára 2008 do zaplataenia. K plneniu žalovaného teda došlo ešte v čase pred rozhodnutím dovolacieho súdu.

37. Odvolací súd ďalej odcitoval ustanovenie § 217 ods. 1 CSP a konštatoval, že z neho plyní záver založený na tom, že pri formulovaní svojho autoritatívneho názoru, ktorý súd vysloví v rozsudku, musí vychádzať zo stavu, ktorý existuje v danom čase. To samozrejme neznamená, že súd bez ďalšieho ignoruje minulé udalosti, deje a stavy, ale tieto skutočnosti zoberie do úvahy (zohľadní ich) jedine za predpokladu, že sú relevantné v čase vyhlásenia rozsudku (t. j. v čase vyhlásenia rozsudku stále trvajú samotné skutočnosti alebo trvajú pre rozhodovanú vec relevantné, priame alebo nepriame následky). Toto pravidlo zároveň znamená, že pre posúdenie zákonnosti a vecnej správnosti rozsudku je určujúci stav objektívne existujúci v čase vyhlásenia rozsudku a prípadné zmeny stavu, ktoré nastanú v budúcnosti, nebudú spätne meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vydania. Toto pravidlo označil za relevantné aj pre toto konanie odvolacieho súdu. So zreteľom na uvedené konštatoval, že odvolací súd musí zohľadniť všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie, ku ktorým došlo od vyhlásenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súdna prax je už jednotná v tom, že ak na základe predchádzajúceho právoplatného a vykonateľného rozsudku súdu, ktorý bol následne zrušený, zaplatil žalovaný žalobcovi prisúdenú čiastku, je potrebné túto skutočnosť zohľadniť pri novom prejednaní veci. Ak bola uplatňovaná pohľadávka zaplataená, odvolací súd, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase vyhlásenia jeho rozsudku, nemá inú možnosť ako žalobu zamietnuť, a to aj v tých prípadoch, ak by dospel k záveru, že nárok je opodstatnený. Ak by odvolací súd v rozpore s týmto pravidlom priznal svojim novým rozsudkom žalobcovi právo na zaplataenie pohľadávky, ktorá už bola zaplataená, založil by tým nepripustne exekučný titul na jeho opätovné vymáhanie, poukazujúc pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8Cdo 30/2017 z 25. októbra 2017, sp. zn. 2Cdo 195/2017 z 29. marca 2018, sp. zn. 7Cdo 85/2013 z 9. apríla 2014 alebo aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 28Cdo 661/2013 zo 6. augusta 2013. Konštatoval, že z podobných záverov vychádza aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 18/2016-78 z 9. februára 2017.

38. Za tohto stavu nezostala odvolaciemu súdu iná možnosť len rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bolo žalobe vo veci samej vyhovieť zmeniť a žalobu zamietnuť (§ 388 CSP).

39. Vyslovil názor, že pre záver o zamietnutí žaloby postačujú skutočnosti, ktoré vyplynuli z nepochybne zisteného stavu o tom, že pohľadávka, ktorá bola predmetom tohto konania, po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu bola žalovaným splnená. Rešpektujúc náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku tak, ako vyplývajú aj pre rozsudok odvolacieho súdu z aplikácie ustanovenia § 220 ods. 2 CSP (s použitím ustanovenia § 378 ods. 1 CSP), odvolací súd poukazoval na to, že už len skutočnosti o nepochybne realizovanom plnení viedli aj pri rešpektovaní konštatovaných záverov z judikatúry súdov k tomu, že pre zdôvodnenie rozhodnutia o zmene rozsudku súdu prvej inštancie postačuje uvedené zistenie o zaplataení nárokov po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu. Zdôraznil, že nie je povinnosťou súdu vyporiadať sa so všetkými argumentmi sporových strán, ale len s tými, ktoré môžu mať vplyv na samotné rozhodnutie. Za súčasného stavu niet preto relevantného dôvodu pre účely rozhodovania vo veci samej zaujímať stanovisko k opodstatnenosti, či

neopodstatnenosti podanej žaloby. Určujúce je len to, že časť pohľadávky, ktorú si žalobca žalobou uplatňoval a ktorá bola rozsudkom odvolacieho súdu žalobcovi prisúdená, bola po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu žalovaným uhradená. Procesný poriadok nedáva priestor pre to, aby súd vo výroku rozhodnutia konštatoval to, či nárok bol uplatňovaný opodstatnene alebo pre uplatňovanie takéhoto nároku neexistovali procesné a najmä hmotnoprávne podmienky.

40. Ďalej konštatoval, že predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol okrem iného potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie vo výške 12.281,51 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne, malo charakter deklaratórneho rozhodnutia. Zrušenie právoplatného rozhodnutia deklaratórnej povahy nezakladá bez ďalšieho právo strany v konaní na vrátenie poskytnutého plnenia, pretože rozhodujúce je, či právny dôvod plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Zrušenie právoplatného rozsudku by založilo samo o sebe právo na vydanie bezdôvodného obohatenia iba v prípade právoplatného rozsudku majúceho konštitutívne účinky (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 18/2016-78).

41. Uzavrel, že keďže predmetom tohto konania nie je posudzovanie prípadného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, nie je potrebné v dôvodoch tohto rozhodnutia dať odpoveď na to, či žalovaným realizované plnenie spočívalo na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Relevantným pre toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo to, že pohľadávka po predchádzajúcom rozhodnutí súdu, ktoré bolo následne zrušené dovolacím súdom, bola uhradená.

42. V súvislosti so sumou prevyšujúcou sumu 12.281,51 eur, odvolací súd žalobu v tejto časti opakovane zamietol, a to z dôvodov uvedených už vo svojom predchádzajúcom rozsudku.

43. Výrok týkajúci sa nároku na náhradu trov konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Priznanie náhrady trov konania žalovanému ako úspešnému v tomto konaní považoval z hľadiska záverov odvolacieho súdu za nespravodlivé a neprimerane tvrdým opatrením vo vzťahu k žalobcovi. Za takéhoto stavu, aj keď procesný výsledok tohto konania by v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP zakladal nárok na náhradu trov konania žalovanej strane, odvolací súd tieto skutočnosti mal na zreteli ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP výnimočne viedli k nepriznaniu náhrady trov ani žalovanému, ktorý by inak nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu mal. Keďže konštatoval, že žalobcovi nárok na náhradu trov konania ako neúspešnému v konaní nemohol byť priznaný stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

44. So zreteľom na neúspech žalobcu v konaní odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania štátu proti žalobcovi ako neúspešnej strane sporu v rozsahu 100 %.

45. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 12 281,51 eur spolu so 14,25% úrokom z omeškania ročne od 4. januára 2008 do zaplatenia, priznať žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 24% a priznať štátu vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov v rozsahu 38% a vo vzťahu k žalovanému v sadzbe 62%, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodil z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Odvolaciemu súdu vytýkal nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 217 CSP, ktorá vo výsledku privodila stav právnej neistoty a významné pochybnosti, ktoré vyvolali ďalšie sporové konanie, čo pri spore trvajúcom vyše 14 rokov nemožno považovať za prípustné. Uviedol, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím zamietol žalobu žalobcu z dôvodu, že zo strany žalovanému došlo k čiastočnému uspokojeniu nároku žalobcu, čím sa žalovaný snažil predísť prípadnej exekúcii. Zdôraznil, že žalovaný však nárok žalobcu neuznal a k čiastočnej úhrade zo strany žalovaného došlo až po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu pred jeho zrušením. Výslovil názor, že odvolací súd mal žalobcovi opätovne priznať ním požadovanú sumu, teda minimálne 12 281,51 eur spoločne s úrokom z omeškania. Zdôraznil deklaratórny charakter rozhodnutia, keď súd tak uložením povinnosti žalovanému, podľa ktorej má zaplatiť určitú sumu žalobcovi nárok žalobcu nekonštituuje, ale iba deklaruje (potvrdzuje) jeho existenciu. Iba v prípade, ak by bol dovolacím

súdom zrušený výrok konštitutívnej povahy, ktorý zakladá práva na peňažné plnenie, právny dôvod plnenia odpadne a prípadné nové rozhodnutie všeobecného súdu by založilo nový exekučný titul. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie deklaratórne, nové rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým by priznal žalobcovi nárok, ktorého sa domáha, bude iba opätovne deklarovať existenciu tohto nároku. V súvislosti s rozhodnutiami, na ktoré odvolací súd v rozhodnutí poukazoval (uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/30/2017, týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy a uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/195/2017, týkajúce sa plnenia z dôvodu sťaženia spoločenského uplatnenia) mali rozhodnutia súdov konštitutívny charakter. Zdôraznil, že ak by sa aj žalobca chcel prostredníctvom núteného výkonu rozhodnutia opätovne domáhať už žalovaným uhradenej sumy, žalovaný disponuje účinnými prostriedkami obrany. Odvolací súd zamietnutím žaloby žalobcu vyvolal stav, kedy po 14 rokoch vedenia súdneho sporu nie sú vzťahy medzi žalobcom a žalovaným vysporiadané, práve naopak, z dôvodu, že žalovaný síce nárok žalobcu uhradil, ale tento neuznal, vytvoril sa priestor pre ďalšie sporové konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia, čím došlo k úplnému popretiu účelu odvolacieho konania, ktorého zmyslom nemôže byť vyvolávanie ďalších sporov.

46. V súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že si je vedomý existencie judikatury dovolacieho súdu týkajúcej sa konštitutívnych rozhodnutí, avšak si nie je vedomý judikatury vzťahujúcej sa na rozhodnutia deklaratórne. Podľa jeho názoru je otáznosť, či § 217 CSP, ktorým odvolací súd odôvodnil jeho rozhodnutie je nutné vykladať v tom zmysle, že bráni súdu opätovne deklaratórne potvrdiť existenciu nároku žalobcu v prípade, ak bol nárok žalobcu žalovaným uspokojený na základe právoplatného deklarátorného rozhodnutia, ktoré bolo následne zrušené dovolacím súdom. Žalobca upriamil pozornosť na skutočnosť, že žalovaný z uvedeného vyvodil, že nárok žalobcu, ktorý plnil nie pre jeho uznanie, ale v snahe nenavýšiť záväzok o ďalšie príslušenstvo a trovy exekúcie, je stále neistý a poskytnuté plnenie žiada späť v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, v danom prípade v spore o určenie popretej pohľadávky proti podstate. Vyslovil názor, že § 217 CSP nemožno vykladať prísne formalisticky, ako to urobil odvolací súd, ale rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku je potrebné vnímať aj vo svetle povinnosti súdu skúmať, či ide o rozhodnutie deklaratórne, resp. konštitutívne, prípadne, či žalovaný plnil iba výlučne z dôvodu predídania exekúcií alebo reálne pohľadávku uznal.

47. Žalovaný vo vyjadrení vyslovil názor, že návrhu žalobcu na ním navrhovanú zmenu v Čl. IV dovolania nie je možné vyhovieť. Naopak, podľa jeho názoru, je namieste zamietnutie žaloby v celom rozsahu, avšak nie z dôvodu plnenia realizovaného žalovaným na podklade neskôr zrušeného skoršieho rozhodnutia odvolacieho súdu, ako to odôvodnil odvolací súd v rozsudku, ale z dôvodu, že hmotnoprávny základ tohto nároku neexistuje, ale ani nikdy neexistoval.

48. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť.

49. Dovolací súd rozsah dovolania posudzoval podľa jeho obsahu v zmysle Čl. 11 ods. 1 Základných princípov CSP a § 439 CSP a aj vzhľadom na dovolací návrh dospel k záveru, že dovolateľ dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu len v zamietajúcej časti a to týkajúcej sa zaplatenia sumy 12 281,51 eur spolu s 14,25% úrokom z omeškania ročne od 1. januára 2008 do zaplatenia. Preto dovolanie prejednal iba v tomto rozsahu.

50. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

51. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sa strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

52. Túto vadu dovolateľ videl v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, zmätočné a vytýkal súdu aj nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 217 CSP, výsledkom ktorej je privodenie stavu právnej neistoty a vznik pochybností, vyvolávajúcich ďalšie sporové konanie, čo pri spore trvajúcim 14 rokov označil za neprípustné.

53. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva.

54. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva, je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

55. Odvolací súd v odseku 33 odôvodnenia rozsudku vyslovil názor, že nie je potrebné v dôvodoch rozhodnutia dať odpoveď na to, či žalovaným realizované plnenie spočívalo na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. V odseku 30 odôvodnenia rozsudku odvolací súd vyslovil názor, že pre záver o zamietnutí žaloby postačujú skutočnosti, ktoré nepochybne vyplynuli zo zisteného stavu o tom, že pohľadávka, ktorá bola predmetom tohto konania, bola žalovaným, po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, splnená. Záver odvolacieho súdu o splnení dlhu žalovaným vyznieva však nepresvedčivo a neurčito, keďže sa odvolací súd nevyrovnal s námietkami obidvoch strán sporu, keď nielen žalobca na pojednávaní pred odvolacím súdom tvrdil, a to s ohľadom na správanie sa žalovaného, že neplnil dobrovoľne, keďže požiadal o vrátenie sumy 12 281,51 eur po tom, čo najvyšší súd zrušil predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu, skutočnosť ktorú potvrdil aj žalovaný. Dôvody, ktoré viedli žalovaného k uhradeniu finančných prostriedkov žalovaný uviedol aj vo vyjadrení z 3. októbra 2019, v ktorom ako jediný dôvod platby uviedol hroziacu exekúciu, nakoľko nebolo rozhodnuté o odklade vykonateľnosti. Ani zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 31. mája 2021 nevyplýva, že by pohľadávku žalobcu uznal, naopak, žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Aj vo vyjadrení zo 17. októbra 2022 žalovaný označil žalobu za nedôvodnú, konštatujúc, že hmotnoprávny základ nároku uplatňovaného žalobcom neexistuje. Odvolací súd, na podporu správnosti jeho rozsudku v odseku 28 jeho odôvodnenia poukázal na viaceré súdne rozhodnutia. Pritom aj v náleze ÚS SR č. k. II. ÚS 18/2016-78 z 9. februára 2017, na ktorý odvolací súd poukazoval, ústavný súd konštatoval, a to v súvislosti s konaním o vrátenie bezdôvodného obohatenia, že „rozhodujúca otázka o dôvodnosti pohľadávky sa rieši v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4C/40/2004 a preto je namieste, aby pred rozhodnutím o uplatnenom nároku sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo najprv rozhodnuté o dôvodnosti, či nedôvodnosti uplatneného nároku žalobcov na náhradu škody“. Aj v ďalšom rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Cdo/30/2017 z 25. októbra 2017, na ktoré odvolací súd poukazoval, najvyšší súd konštatoval v odseku 18 odôvodnenia rozsudku, že „ak bola uplatňovaná pohľadávka vo výške 53 110,27 eur už uhradená, mal odvolací súd vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase vyhlásenia jeho rozsudku žalobu zamietnuť a to aj vtedy, ak dospel k záveru, že nárok je opodstatnený“.

Vychádzajúc z uvedeného, závery ani z jedného z uvedených rozhodnutí nepotvrdzujú názor odvolacieho súdu, že nie je potrebné dať odpoveď na to, či žalovaným realizované plnenie spočívalo na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe.

56. Dovolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že ustanovenie § 217 CSP nemožno vykladať prísne formalisticky, bez zohľadnenia okolností daného prípadu a privodiť tak neistotu a napriek dlhotrvajúcemu sporu vyvolať ďalšie sporové konanie. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom. Správnosti takéhoto postupu nasvedčujú aj závery vyslovené ústavným súdom v náleze č. k. II. ÚS 18/2016-78 z 9. februára 2017, z ktorého vyplýva potreba riešenia dôvodnosti pohľadávky predovšetkým v konaní, predmetom ktorého je jej zaplatenie a nie až v následnom konaní o vrátenie bezdôvodného obohatenia.

57. Vychádzajúc z uvedeného odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku nevyznieva presvedčivo, nesplňa požiadavky kladené na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keď odvolací súd neposkytol odpoveď na argumenty žalobcu, týkajúce sa poskytnutia finančných prostriedkov žalovaným, ktoré boli pre predmetnú právnu vec podstatné. Postupom súdu teda došlo k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže preskúmanie právneho posúdenia odvolacím súdom nie je s ohľadom na nedostatočnosť a rozpory v jeho odôvodnení ani možné.

58. Podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd.

59. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.